
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Dane administracyjne

Gmina Łądek położona jest w zachodniej części Polski, w środkowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego i południowej części powiatu słupeckiego. Graniczy ona:

- od zachodu z gminą Kołaczkowo i Pызdry w powiecie wrzesińskim,
- od wschodu z gminą Golina i Rzgów w powiecie konińskim,
- od północy z gminą wiejską Słupca w powiecie słupeckim,
- od południa z gminą Zagórow w powiecie słupeckim.

Gmina zajmuje powierzchnię 98,3 km², co stanowi 0,33 % obszaru województwa wielkopolskiego i 11,73 % obszaru powiatu słupeckiego. Pod względem wielkości gmina znajduje się na 5 miejscu wśród 8 gmin powiatu słupeckiego. W skład gminy wchodzi 16 sołectw.: Łądek, Dolany, Raty, Sługocin, Sługocin Kolonia, Waclawów, Wola Koszucka, Łąd, Łąd Kolonia, Jaroszyn, Jaroszyn Kolonia, Policko, Dziedzice, Dąbrowa, Ciążęń, Samarzewo. Siedzibą gminy jest miejscowość Łądek.

Na obszarze tym zamieszkują 5 884 osób. (stan na dzień 31.12.2003) Pod względem liczby ludności gmina znajduje się na 5 miejscu w powiecie słupeckim.

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych drogowych przechodzących przez teren gminy należą:

- odcinek autostrady A-2 Poznań – Warszawa o długości 9,4 km.
- drogi wojewódzkie nr 467 Ciążęń – Golina długości 15,292 km i nr 466 Słupca - Pызdry długości 7,5 km.

Na terenie gminy znajduje się również 31,16 km dróg powiatowych. i 50,0 km dróg gminnych w tym 25,7 km o nawierzchni asfaltowej, 7,8 km o nawierzchni utwardzonej i 16,5 km o nawierzchni innej

2.2. Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizycznogeograficzne wg Kondrackiego obszar gminy należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie oraz Niziny Środkowopolskie. Obejmuje makroregiony Pojezierze Wielkopolskie i Nizina Południowowielkopolska.

Pojezierze Wielkopolskie znajduje się pomiędzy pradolinami Wisły, Noteci i Warty na północy oraz Warty i Obry na południu. Jego powierzchnia wynosi 15 700 km². W obrębie tego makroregionu wyróżniono 7 mezoregionów. Północna i środkowa część

Gminy Łądek znajduje się w obrębie mezoregionu Równina Wrzesińska - prawie bezzeziorną równiną morenową o powierzchni 2 149 km² położoną na północ od doliny Warty i na zewnątrz strefy moren czołowych fazy poznańskiej. Występują tu tylko niewielkie wzniesienia piaszczyste pochodzenia sandrowo-kemowego.

Nizina Południowowielkopolska położona jest pomiędzy pojezierzami Leszczyńskim i Wielkopolskim od północy, a Obniżeniem Milicko – Głogowskim i Wyżyną Małopolską od południa, w dorzeczu Warty (i częściowo środkowej Odry). W obrębie tego makroregionu wyróżniono 13 mezoregionów.

Południowa część Gminy Łądek położona jest w obrębie mezoregionu Doliny Konińskiej - równoleżnikowej części doliny Warty rozciągającej się od okolic Koła po Pызdry o charakterze pradoliny, powstałej na bezpośrednim przedpolu lodowca bałtyckiego, który uformował Pojezierze Wielkopolskie. Heliocieńskie dno doliny jest zajęte przeważnie przez łąki, miejscami zachowały się lasy łąkowe. Na wyższych tarasach piaszczystych występują bory sosnowe, lub pola uprawne.

2.3. Warunki środowiskowe

Warunki środowiskowe gminy w dużym stopniu uzależnione są od położenia geograficznego, z niego wynika odrębność danego regionu. W zależności od położenia kształtują się warunki przyrodnicze oraz klimatyczne danego obszaru.

Warunki klimatyczne panujące na terenie gminy należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza morskiego oraz kontynentalnego. Masy powietrza morskiego pochodzą głównie z nad oceanu Atlantyckiego. Powietrze kontynentalne pochodzi przede wszystkim z nad Europy Wschodniej oraz z nad Azji.

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego Gmina Łądek położona jest w obrębie Dzielnicy Środkowej. Kraina ta charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi. Amplitudy temperatury są tutaj mniejsze niż przeciętne w Polsce, wiosny i lata są wczesne i ciepłe, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną, zalegającą około 50 do 60 dni. Okres wegetacyjny trwa średnio około 215 dni. Charakterystyczna dla tej strefy jest także dość duża liczba dni pochmurnych około 120 - 145 dni w roku. Dni pogodnych rejestruje się tu około 50. Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry zachodnie, a drugorzędnymi wiatry południowozachodnie. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej, a zimą natomiast często pojawiają się wiatry z kierunku południowozachodniego. Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem, średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 2 m/s do 4 m/s. Cisze stanowią 22 % i występują najczęściej

w miesiącach lipiec, sierpień, wrzesień, październik. Wraz ze wzrostem prędkości wiatrów nasila się wiele procesów atmosferycznych, które wpływają na warunki bioklimatyczne, czyli między innymi procesy wentylacyjne, zwiększenie ochłodzenia, usuwanie zanieczyszczeń atmosferycznych oraz pary wodnej. Samoczynne oczyszczenie atmosfery powodują ruchy powietrza o prędkości, co najmniej 3 m/s.

Dane dotyczące klimatu Gminy Łądek, opracowano na podstawie obserwacji prowadzonych w stacji meteorologicznej zlokalizowanej w Kole (dane z wielolecia 1951-1980 r). Znajduje się ona poza obszarem gminy jednak w jego niedalekim sąsiedztwie, dlatego reprezentuje również panujące na jego terenie warunki klimatyczne. Podstawowe parametry charakteryzujące klimat przedstawia tabela 1.

Parametry klimatyczne ze stacji meteorologicznej w Kole *T a b e l a 1*

Parametr	Wartość
Średnia roczna temperatura powietrza	8°C
Średni roczny opad	550 mm
Średnia roczna prędkość wiatru	2,9 m/sek

Na omawianym obszarze najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18°C, najchłodniejszym styczeń -2,2°C. Ujemne średnie miesięczne temperatury trwają od grudnia do marca włącznie. Charakterystyczne dla tego obszaru są jedne z najniższych w Polsce opady, sumy roczne wahają się w przedziale od 500 – 600 mm. Najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich, najniższe w miesiącach zimowych od stycznia do marca. Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 80%.

Teren Gminy Łądek nie wykazuje znacznych dysproporcji w lokalnych warunkach klimatycznych, przede wszystkim ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu. Pewne różnice klimatyczne zaznaczają się okresowo na terenach wysoczyznowych oraz większych dolin rzecznych przede wszystkim Warty. W rejonie dolin rzecznych okresowo zalegają chłodniejsze masy powietrza o zwiększonej wilgotności oraz częściej występują przygruntowe przymrozki. Doliny rzeczne pełnią, więc okresowo rolę korytarzy umożliwiających spływ chłodnego powietrza.

Zjawiska podwyższonej wilgotności powietrza oraz większej częstotliwości występowania mgieł i zamglenia towarzyszą również płytko występującym wodom gruntowym oraz podmokłościom.

Pewien swoisty mikroklimat wprowadzają również kompleksy leśne rozproszone po terenie gminy. Cechuje je większa wilgotność powietrza, zacisza, zacienienie. Wpływają łagodząco na dobowe i roczne wahania temperatur. (Oddziaływanie lasów na

klimat terenów sąsiednich dotyczy przede wszystkim pasa o szerokości 50 – 100 m – wokół większego kompleksu leśnego).

Jednak ze względu na niewielkie powierzchnie, brak zwartych kompleksów i ich rozproszenie mikroklimat leśny ma niewielkie i jedynie lokalne oddziaływanie

2.4. Użytkowanie terenu

Gmina Łądek pod względem użytkowania terenu jest obszarem rolniczym. Taki sposób użytkowania gruntów przy średnim udziale przemysłu na obszarze gminy, sprzyja rozwojowi agroturystyki oraz turystyki wiejskiej.

Uproszczoną strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Łądek, przedstawiono w tabeli 2.

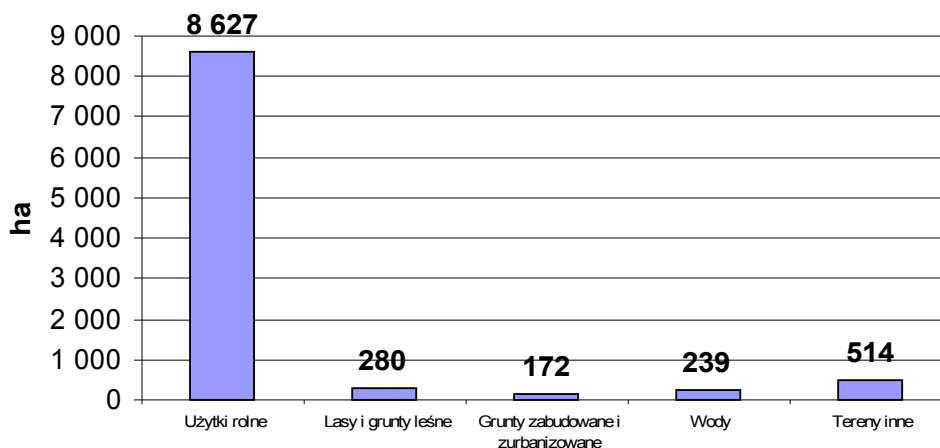
Powierzchnia geodezyjna wg kierunków wykorzystania

Tabela 2

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
Powierzchnia ogólna	9 832	100,00
Użytki rolne	8 627	87,74
w tym:		
grunty orne	6168	62,73
sady	53	0,53
łąki	1853	18,85
pastwiska	553	5,62
Lasy i grunty leśne	280	2,85
Grunty zabudowane i zurbanizowane	172	1,75
Wody	239	2,43
Tereny inne	514	5,23

Źródło: Urząd Gminy w Łądku, Ważniejsze dane o powiatach i gminach województwa wielkopolskiego 2002 Urząd Statystyczny Poznań 2002

Użytkowanie gruntów w Gminie Łądek

Użytki rolne zajmują ponad 87 % ogólnej powierzchni gminy

Gminę charakteryzuje niski procent udziału lasów i wód w ogólnej powierzchni – odpowiednio 2,85 % i 2,45 %.. Na terenie gminy nie ma dużych kompleksów leśnych. Niewielkie skupiska leśne znajdują się w miejscowościach: Piotrowo, Dolany, Wola Koszucka, Łądek, Policko, Ciążeń, Ciążeń Holendry.

Jak wynika z zestawienia przedstawionego powyżej, na terenie omawianej gminy przeważają użytki rolne. Grunty wykorzystywane rolniczo to głównie gleby III i IV klasy w ok. 85 % należą do prywatnych gospodarstw rolnych. Pozostałe 15 % gruntów jest we władaniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W sektorze prywatnym są to głównie tradycyjne gospodarstwa rodzinne o małej powierzchni (do 10 ha) i niskim stopniu mechanizacji. Szczegółowe użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych i udział w nich sektora prywatnego w roku 2002 przedstawia tabela 3.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych (stan na 20.05.2002r.)

Tabela 3

Wyszczególnienie	Ogółem		Gospodarstwa indywidualne		% udziału gospod. indywid.
	Powierzchnia w ha	%	Powierzchnia w ha	%	
Ogółem	8 775,0	100,0	7 488,3	100,0	85,3
Użytki rolne	8 383,8	95,5	7 124,5	95,1	85,0
grunty orne	6 503,0	74,1	5 318,1	71,0	81,8
w tym: odłogi	72,8	0,8	72,8	1,0	100,0
ugory	20,5	0,2	20,5	0,3	100,0
sady	47,7	0,5	47,7	0,6	100,0
łąki	1 611,9	18,4	1 579,3	21,1	98,0
pastwiska	221,3	2,5	179,5	2,4	81,1
Lasy i grunty leśne	116,0	1,3	112,6	1,5	97,1
Pozostałe grunty	275,2	3,1	251,3	3,4	91,3

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych-Gmina wiejska Łądek. Powszechny spis rolny. Urząd Statystyczny Poznań 2004.

2.5. Środowisko kulturowe

Na terenie Gminy Łądek zostało zachowane wiele historycznych pamiątek, między innymi kościoły, zespoły pałacowo parkowe i dworsko parkowe.

Wykaz wybranych zabytkowych obiektów znajdujących się na terenie Gminy Łądek przedstawia tabela 4.

Wykaz zabytkowych obiektów na terenie gminy

Tabela 4

Gmina	Obiekt
1	2
Łądek	Ciążeń – zespół pałacowy (pałac, galeria, pawilon, park)
	Ciążeń – Kościół p.w. Św. Jana Chrzciciela
1	2
	Ciążeń – wiatrak koźlak z XIX w

	Zespół folwarczny z XVIII w
	Łądek – zespół klasztorny pocysterski (kościół p.w. św. Mikołaja, krużganki, brama)
	Łądek – zespół dworski (dwór i park z XIX w)
	Grodzisko IX w
	Łądek – układ urbanistyczny wraz z charakterem zabudowy 1250 - 1939
	Kościół p.w. św. Mikołaja z 1760 – 1777
	Samarzewo – wiatrak koźlak z XVIII
	Samarzewo – grodzisko wczesnośredniowieczne
	Policko – zespół 10 osad mezolitycznych, neolitycznych, kultura łużycka i przeworska, wczesnośredniowieczna

Źródło: Starostwo Powiatowe w Słupcy

2.6. Uwarunkowania społeczne

2.6.1. Procesy demograficzne

Gmina Łądek jest typową gminą wiejską, zamieszkałą przez 5 884 osób (dane z Urzędu Gminy), na przestrzeni 98,3km². Gęstość zaludnienia wynosi 59,9 M/km².

Tendencje w zakresie zmian demograficznych na przestrzeni 5 lat na terenie gminy zestawiono w tabeli 5, na podstawie danych zebranych w rocznikach statystycznych.

Procesy demograficzne na terenie Gminy Łądek

Tabela 5

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2001	2003
Ludność ogółem	5903	5869	5853	5849	5725	5884
Przyrost naturalny	8	-6	10	-6	-1	-9
Urodzenia żywe	79	59	72	48	65	46
Zgony ogółem	71	65	62	54	66	57

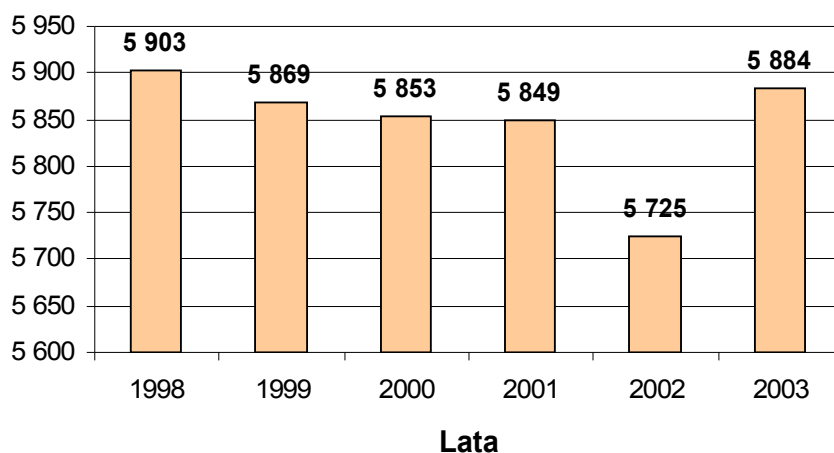
Źródło: GUS Polska Statystyka Publiczna, Urząd Gminy Łądek

Na podstawie danych zawartych w tabeli można zauważyć następujące zmiany w strukturze demograficznej gminy:

- liczba mieszkańców gminy na przestrzeni ostatnich lat ma lekką tendencję spadkową;
- w kolejnych pięciu latach liczba mieszkańców zmniejsza się - w roku 1995 gmina liczyła 5903 mieszkańców natomiast w roku 2002 ich liczba zmniejszyła się do 5725 mieszkańców;
- przyrost naturalny na terenie gminy na przestrzeni analizowanych lat nie wykazywał stałej tendencji – w roku 1998 i 2000 był dodatni natomiast w roku 1998 i dwóch ostatnich latach 2001 i 2002 ujemny, przy czym jego wielkość nie miała decydującego wpływu na zmniejszanie się liczby ludności w gminie;
- z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, że liczba mieszkańców w Gminie Łądek zmniejszała się na skutek procesów migracyjnych.

Prognoza demograficzna gminy jest ważna ze względu na planowanie działań rozwojowych oraz strategicznych. Zmianę liczby mieszkańców gminy w okresie od 1998 do 2003 przedstawia zamieszczony poniżej wykres.

Zmiany liczby mieszkańców w Gminie Łądek

Można przyjąć, iż w latach kolejnych liczba ludności będzie ulegała zmniejszeniu. Powstrzymanie spadkowej tendencji liczby ludności w gminie zależy będzie od powstrzymania odpływu mieszkańców z terenu gminy oraz wzrostu przyrostu naturalnego.

2.6.2. Struktura sieci osadniczej w gminie

Głównym ośrodkiem gminnym, pełniącym centrum administracyjno-gospodarcze jest położona w centralnej części gminy, wieś Łądek, którą zamieszkuje 830 osób, co stanowi prawie 14 % ogółu mieszkańców gminy. W skład gminy wchodzi 16 sołectw, których zestawienie przedstawia tabela 6.

Jednostki osadnicze na terenie gminy (stan na dzień 31.12.2003.) *T a b e l a 6*

Lp.	Sołectwo	Miejscowości	Liczba mieszkańców
1	2	3	4
1	Łądek	Łądek	830
2	Dolany	Dolany	474
3	Ratyń	Ratyń	383
4	Sługocin	Sługocin	327
5	Sługocin Kolonia	Sługocin Kolonia	119
1	2	3	4
6	Wacławów	Wacławów, Piotrowo, Nakielce	240
7	Wola Koszucka	Wola Koszucka	231

8	Łądek	Łądek	571
9	Łądek Kolonia	Łądek Kolonia	145
10	Jaroszyn	Jaroszyn	253
11	Jaroszyn Kolonia	Jaroszyn Kolonia	192
12	Policko	Policko, Policko Góry	117
13	Dziedzice	Dziedzice	189
14	Dąbrowa	Dąbrowa	168
15	Ciążeń	Ciążeń, Ciążeń Holendry	1330
16	Samarzewo	Samarzewo	314
Ogółem			5884

Zródło: Urząd Gminy w Łądku

2.7. Uwarunkowania gospodarcze

2.7.1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN – REGON

Z danych uzyskanych z opracowania statystycznego pt. „Ważniejsze dane o powiatach i gminach województwa wielkopolskiego 2002” wynika, że na terenie Gminy Łądek funkcjonowało (stan w dniu 31.12.2001) 290 podmiotów gospodarki narodowej. Do sektora publicznego należało 11 podmiotów, a do sektora prywatnego 279.

W sektorze tym 247 podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 9 to spółki cywilne, 3 spółki handlowe i 3 spółdzielnie.

W 2003 roku (wg informacji Urzędu Gminy w Łądku) na terenie gminy zarejestrowanych było ogółem 117 podmiotów, z czego 6 podmiotów o charakterze produkcyjnym, 38 – handlowym, 73 – usługowym i pozostałe.

Z firm mających istotne znaczenie na rynku pracy funkcjonujących na terenie gminy należy wymienić firmy produkcyjne: Szwalnię, Z-d Produkcji Elementów Tworzyw Sztucznych, Gorzelnię oraz Z-dy usługowe w sektorze handlowym, transportowym, budowlanym i mechaniki samochodowej.

Na terenie gminy do znaczących pod względem wielkości zakładów produkcyjnych jak również zatrudnienia należą:

Gminna Spółdzielnia w Łądku, Gorzelnia w Łądku, dwa Zakłady Uboju i Rozbioru Trzody Chlewnej i Bydła w Ciążeniu, Zakład Produkcji Elementów z Tworzyw Sztucznych w Łądku Koloni i Szwalnia w Dolanach.

Nowym zjawiskiem gospodarczym jest rozwijający się rynek gospodarstw agroturystycznych, – co ze względu na założenia zrównoważonego rozwoju powinno znaleźć wsparcie ze strony władz gminy w postaci rozwiązań systemowych.

2.7.2. Gospodarka rolna

Na terenie Gminy Łądek ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 8 775 ha (wg spisu rolnego w 2002r.) w tym 8 383,8 ha użytków rolnych wielkość 1 gospodarstwa wynosi ok. 9,0 ha, w tym 8,5 ha użytków rolnych.

Gospodarstwa o pow. do 5 ha stanowią prawie 50 % (50,4 %), natomiast o pow. 5 – 15 ha 36 % .

Szczegółowe zestawienie powierzchni gospodarstw ogółem i udział w nich gospodarstw indywidualnych przedstawia tabela 7

Charakterystyka gospodarstw rolnych w roku 2002

Tabela 7

Grupy obszarowe	Ogółem		Gospodarstwa indywidualne	
	Liczba gospodarstw	%	Liczba gospodarstw	%
Ogółem	985	100,0	984	100,0
do 1 ha	177	18,0	177	18,0
1 – 5	319	32,4	319	32,4
5 – 10	230	23,3	230	23,4
10 – 15	125	12,7	125	12,7
15 ha i więcej	134	13,6	133	13,5

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych-Gmina wiejska Łądek. Powszechny spis rolny. Urząd Statystyczny Poznań 2004 r.

Od jakości gleb występujących na terenie gminy uzależniona jest struktura gatunkowa upraw. Znaczący udział w produkcji rolnej mają uprawy o mniejszych wymaganiach glebowo-wodnych: żyto, mieszanki zbożowe, pszenżyto, kukurydza i ziemniaki. Gleby występujące na terenie gminy sprzyjają również uprawie roślin na cele energetyczne np. wierzby energetycznej, która ma stosunkowo niskie wymagania glebowe. Może być uprawiana zarówno na glebach użytkowanych rolniczo jak i na nieużytkach np. można nimi obsadzić łąki, skarpy, niecki.

Strukturę upraw i powierzchnie zasiewów głównych ziemioplodów na terenie Gminy Łądek przedstawiono w tabeli 8.

Struktura produkcji roślinnej na terenie gminy

Tabela 8

Rodzaj upraw	Powierzchnia upraw [ha]	Udział procentowy [%]	Średni plon [q]
1	2	3	4
Ogółem	6 409,7	100,0	
zboża ogółem	5 132,1	80,1	27,4
1	2	3	4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	5 067,0	79,1	27,4
strączkowe jadalne na ziarno	5,5	0,1	22,0
ziemniaki	367,0	5,7	160
przemysłowe	653,5	10,2	
1	2	3	4
w tym buraki	269,2	4,2	360

rzepak i rzepik	384,3	6,0	24,0
pastewne	183,5	2,8	10,0
pozostałe	68,0	1,1	13,0
w tym warzywa	30,4	0,5	b.d.

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych-Gmina wiejska Łądek. Powszechny spis rolny. Urząd Statystyczny Poznań 2004 r.

Na terenie gminy uprawianych jest także ok.1 800 ha użytków zielonych – średni plon siana wynosi 25,0q/rok

Produkcja roślinna uzależniona jest od jakości gleb występujących na terenie gminy. Na terenie Gminy Łądek przeważają gleby zaklasyfikowane go do dobrych i średnich klas bonitacyjnych - gleby III kl. zajmują 25 %. gleby IV kl. 46 % natomiast gleby V i VI klasy zajmują prawie 30 % gruntów ornych Część gleb występujących na terenie gminy sprzyjają uprawie roślin na cele energetyczne np. wierzby energetycznej, która ma stosunkowo niskie wymagania glebowe. Może być uprawiana zarówno na glebach użytkowanych rolniczo jak i na nieużytkach np. można nimi obsadzić łąki, skarpy, niecki.

Jak widać z powyższego zestawienia produkcja zbóż stanowi dominujący kierunek produkcji roślinnej na terenie gminy w dalszej kolejności znajduje się produkcja roślin przemysłowych i ziemniaków.

Bezpośredni wpływ na rodzaj upraw prócz jakości gleb ma również produkcja zwierzęca prowadzona na terenie gminy. Część uzyskanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Według Powszechnego Spisu Rolnego za 2002 rok do dominujących kierunków produkcji zwierzęcej na terenie gminy należała: hodowla trzody chlewnej i bydła.

Strukturę produkcji zwierzęcej przedstawiono w tabeli 9

Produkcja zwierzęca na terenie gminy

Tabela 9

Rodzaj hodowli	Liczba pogłowia - ogółem	W tym: gospodarstwa indywidualne
Bydło	3568	3151
Trzoda chlewna	18663	18663
Owce	816	816
Kozy	97	43
Konie	44	41

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych-Gmina wiejska Łądek. Powszechny spis rolny. Urząd Statystyczny Poznań 2004 r.

Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie gminy jest tucz trzody chlewnej oraz w mniejszym stopniu hodowla bydła głównie mlecznego.

